

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația

— PIATA LIBERTATEI BRAȘOV. —

TELEFON 226.

Abonament anual 960 lei.

Pentru streinătate 800 lei.

Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuși, cetățene, și pentru
tine, la libertate, legalitate și cinste.

O declarație alarmantă a d-lui Ion Brătianu

— Șeful partidului liberal dă semnalul unor evenimente grave ce s'ar pregăti —

Cel dintăiu prilej oferit dlui I. Brătianu pentru a face declarații cari să aibă interpretarea anume în legătură cu declarația dlui Averescu privitoare la evenimentul dela 4 Ianuarie (renunțarea la tron a prințului Carol) — a fost la întrunirea dela clubul liberal după înmormântarea lui Alex. Constantinescu, în care scop a convocat pe toți președinții organizațiilor județene și fruntașii partidului liberal din București.

Dl Brătianu nu aduce nimic nou în altitudinea pe care o imprimă de atâția ani partidului său, cu aceeași mentalitate care se traduce în a considera ca turburatori ai ordinii pe toți aceia cari se pun în calea partidului liberal.

Șeful partidului liberal a urmat, însă — cu tot dinadinsul prilejul de a se rosti asupra unui lucru care este interzis să fie discutat, deși este repus cu stăruință în prima linie de ambii conducători ai autocrației românești: dnii Brătianu și Averescu. În declarația sa se vede, se citește ușor printre rânduri numele *acelula* care pare că este o amenințare vie pentru scopurile acestei autocrații liberal-averescane.

Și ca și când autorii stărilor de astăzi ar fi alții de cât chiar cei doi oameni politici, și organizațiile lor, ca și când răspunderile ar fi ale altora pentru neînștețea ce domnește în masse și în toate cercurile conducătoare ale vieții noastre de stat — nu numai a acelora cari ne guvernează de fapt — dl Brătianu a aruncat amenințări și a încercat să facă a se crede că apărătorii intereselor naționale superioare ar fi tocmai autorii dezastruoasei stări de astăzi.

În această încercare de răsturnare a locurilor de răspundere, inversând raportul creat de actul dela 4 Ianuarie, se vede de mai clar complicitatea ziarului „popular” *Universul* care pune declarațiilor dlui Brătianu titlul „Principii pentru propășirea și consolidarea Statului” — în ce scop lesne se poate constata.

Intr'adevăr, pentru a ne edifica despre aceste principii, *Universul* subliniază acea parte din declarația dlui Brătianu care marchează amenințarea pentru acel „cineva, ori cine ar fi el”, care ar vrea să intre pe drumul de aventuri.

Dat fiind, că dl Brătianu consideră drept aventură orice încercare de a o nega și de a rezista acțiunii liberale; dat fiind, că dl Brătianu consideră partidul său ca fiind însăși țara iar d-sa stăpânul ei — declarația pe care o reproducem mai jos va apare tuturor aceea ce a și fost într'adevăr, o supermegalo-

manie care dă șefului partidului liberal toate îndrăselile.

Și ca și dl Averescu, la constituirea majorităților, dl Brătianu a comparat poziția ce ocupă, egală cu aceea pe care poporul român o avea în tranșeele dela Mărășești.

Partidul liberal — care pentru țară nu există de cât într'un mănunchi de oameni grupați la adăpostul organizației financiare-economice privilegiate de mai bine de un pătrar de veac prin monopolul liberalilor de guvernare a țării — acest partid care găsește, în toate manifestațiile publice populare — alegeri, întruniri, etc. — dezaprobarea populară, izolarea de masse, — pentru dl Brătianu este „obstacolul tot atât de neînfrânt” cum au fost armatele poporului român în tranșeele războiului de întregire a neamului.

Reproducem aici declarația ca să se vadă mentalitatea acestui om de stat, ce împinge trufia sa până la acte directe de provocare a întregii țări.

„Eu trebuie să știu — a zis dl Brătianu — și o știu — că în orice împrejurare *holdrdoare*, glesul meu e al dv; că dacă s'ar întâmpla *ori când*, ca cine va, *ori cine ar fi el*, să vrea să intre pe drumul de aventuri și să turbure progresul liniștit al țării, el va găsi pe căile legale (sic) în voința noastră un obstacol tot atât de neînfrânt ca dușmanul în zilele dela Mărășești”.

De ce-a făcut dl Brătianu această declarație semnificativă și pe cine amenință?

Cine vrea să intre pe drumul de aventuri?

Oare nu are la cărma statului oameni ascultători ai ordinelor sale?

Atunci, ce se petrece după perdecua care acopere evenimentele de cari se teme dl Brătianu și cărora d sa vrea să le facă front?

Ordinea în viața publică nu este turburată de cât de samavolnicile slugilor sale la guvern. Partidul care reprezintă masele stă, în marginile legalității. Țara se opune liberalilor, dar pe căile legale.

Atunci, pe cine vede dl Brătianu că vrea să intre pe drumul de aventuri? Cine este acela „ori cine ar fi el”?

Nel știm precis ceea ce nu lăsa liniște dlui Brătianu. Și știm că odată cu dispariția din viața publică a sfătuitorului său, Al. Constantinescu, dl Brătianu începe a merge pe drumul marilor greșeli de stat.

Primul act public, care ne pare o mare greșală, este chiar această declarație care alarmează întreaga țară, punând-o înaintea unor situații ce d-sa le vede ca aventuri menite să tur-

bure progresul liniștit al neamului.

Ori, într'adevăr ne oșlăm înaintea unor grave evenimente pe cari dl Brătianu le anunță acum întregul țări sub formă neprecisă a acestei războinice declarații publice.

Iată de ce declarațiile dlui Brătianu au nevoie de a fi completate pentru linișirea opiniei publice, de însăși d sa — alt fel ele constituind obiectul in-

Noua constituire a Consiliului Municipiului Braşov

În fine avem o nouă constituire a consiliului municipiului Braşov. Propunerea de amânare a constituirii, pe motiv că decizia ministerului de interne privitor la anularea constituirii din Martie a consiliului municipal este atacată în contencios la Curtea de Apel din Braşov, a intrunit deabia 6 voturi, majoritatea consilierilor fiind de părere ca să se procedeze la o nouă constituire.

Ne-am ocupat îndeajuns cu antecedentele acestei noi constituirii, arătând pe larg că decizia de anulare a Ministerului de interne este lipsită de o bază serioasă de drept — încât nu mai e nevoie să repătim cele petrecute. Majoritatea consilierilor a crezut de bine să se procedeze la noua constituire și, după o serie de încăleci vădite ale dispozițiilor legii pentru unificarea administrativă, a ales pe un singur candidat de primar în persoana d-lui dr. C. Moga.

Persoana noului și singurului candidat la postul de primar, d-l dr. C. Moga, care va și fi la rezeala confirmat de primar având binecuvântarea anticipativă a Ministrului de interne — ne este bine cunoscută.

grijorării tuturor, fiind că nu din alt loc ci numai din jurul șefului partidului liberal vedem clar, încăodată, că ne putem aștepta la adevărata intrare pe drumul de aventuri cari să turbure progresul liniștit al țării”.

Că dl Brătianu a adăugat că se va opune „pe căile legale” — aceasta nu înseamnă nimic, deoarece țara știe ce fel de legalitate înțelege d-sa în actele sale de stat.

Considerăm actul politic pe care dl Brătianu l'a făcut prin aceste declarații — așa cum este într'adevăr și credem că răspunsul țării, prin reprezentanții ei firești, nu va întâzia să se producă pentru asigurarea adevăratei ordine în stat.

Ales consilier comunal prin votul partidului național, s'a transformat peste noaptea în fripturist, pentruca să se lase „ales” mai întâi senator, iar acum primar al orașului. Ori, cea mai elementară datorie de conștiință și onoare politică ar fi trebuit să-l îndemne să demisioneze din consiliul comunal, ne mai reprezentând programul politic al alegătorilor, cari l'au trimis la timpul său în acest consiliu.

Deocamdată atâta!

Decursul ședinței de constituire.

Asupra constituirii de Sâmbătă după amiază a Consiliului Municipal raportăm pe scurt următoarele:

Prefectul județului dl dr. I. Lațcu, deschizând ședința la orele 3¼ d. a. comunică decizia de anulare a ministerului de interne și invită pe consilierii să procedeze la o nouă constituire.

Consilier și deputat dr. V. Nițescu cerând cuvântul arată că decizia ministerului este lipsită de bază de drept. În consecință d-sa împreună cu soții săi de principii, dnii consilierii dr. T. Brediceanu și dr. A. Dobrescu au și atacat în contencios la Curtea de apel din Braşov această decizie ministerială. Cere de încheiere amânarea Constituirii până când justiția își va spune cuvântul.

D-l consilier Schmall, țără a intra în discuția legalității sau ilegalității hotărârii ministeriale fece contrapropunere, ca să se procedeze la constituire pentru ca consiliul municipiului Braşov să și poată începe activitatea sa normală și legală.

Prefectul dr. Lațcu pledează de asemenea pentru procederea la constituire aducând în sprijinul părerii sale mai multe motive, dintre cari unele mai mult trase de păr decât serioase.

Consilierii dr. A. Dobrescu și Bartha (social democrat) se alătură propunerii d-lui dr. V. Nițescu.

Terminându-se discuția și procedându-se la votare, ar fi fost fresa ca d-l prefect să cedeze locul de președinte președintelui de vârstă, ceea ce s'a și cerut de către consilierul dr. Moga, ne-având d-sa chemarea de-a presida votării efective. Dar s'a trecut peste propunerea prezentată, contrar dispozițiilor legii, și s'a procedat la votarea propunerilor sub presiunea d-lui prefect.

Votarea, care trebuia să se facă cu vot nominal, s'a făcut prin ridicarea de mâni și fără contraprobă, ceea ce înseamnă o nouă încălcare a legii.

Propunerea d-lui Dr. Voicu Nițescu a intrunit 6 voturi prin ridicarea de mâni. Pentru amânare au votat dnii: Dr. V. Nițescu, Dr. T. Brediceanu, Dr. A. Dobrescu, C. Bartha, inginer Tilea și inspector Dr. Popea. La contraprobă s'a renunțat.

Continuarea ședinței a decurs apoi sub președinția d-lui S. Schill ca președinte de vârstă. A urmat depunerea jurământului, după care dnii Dr. V. Nițescu, Dr. A. Dobrescu, Dr. T. Brediceanu și C. Bartha au părăsit ședința.

S'au făcut apoi două comunicații: din partea consiliului județean au fost delegați în Consiliul comunal dnii Bela Bartos, Spiridon Boite, Dr. Crișan, Dr. W. Depner, Dr. Pop Eardee și Heinrich Weikhold.

În urma sumirii d-lui consilier Dr. Lațcu de prefect, trece în locul său în mod automat primul suplent de pe lista cîmăței d-l dr. C. Moga.

Se procedeză apoi prin vot secret la alegerea candidaților de primar. Rezultatul votului este: 27 voturi a intrunit consilierul Dr. C. Moga. 6 consilierii s'au abținut dela votare prezentând buletine albe.

Deși votarea a fost secretă se poate constata cum s'a votat: Au votat toți consilierii sași și unguri aleși în număr de 19, toți consilierii delegați din partea consiliului județean în număr de 6 (dintre cari 2 Români, 2 Sași și 2 Unguri), consilierul român Dr. Moga și un singur consilier de drept dintre cei 7 consilierii de drept prezenți la votare: dnii director Todicescu, director I. Pricu, Al. Ușurelu, E. Tilea, I. Muntean, Dr. Popea și inspector Bordea, fiind 6 abțineri dela vot.

Prin urmare consilierul Dr. C. Moga a fost proclamat candidat la primărie de către 23 consilierii minoritari și 4 consilierii români averescani.

Să-i tie de bine!

Ședințele Camerei și ale Senatului s'au amânat până la 25 Nov.

Vineri va începe, la Cameră, discuțiunea la Mesaș.

Congresul Sindicatului proprietarilor urbani

Duminecă la ora 10 dim. s'a deschis în sala „G. Werbeverela“ congresul Uniunii sindicatelor proprietarilor de case, întrunit în orașul nostru.

D-l Traugott Copony, președintele asociației Brașov, salută pe reprezentanții autorităților, al presei, al comerțului, pe d-nii delegați din București, în frunte cu președintele uniunii generale d-l Emil Lahovary.

Noi vom — spune d-l Copony — ca legiștii să audă strigătul nostru, după dreptate și remediere. Situația actuală a proprietarilor urbani, în urma regimului excepțional al legii chiriilor, a devenit intolerabilă. D-l ministru al justiției Cudaibu, spune oratorului, s'a interpus pentru cauza justă a proprietarilor de case, declarând că proprietarii s'au ruinat din cauza regimului chiriilor. Sunt însă în țară o sumedenie de egoști și demagogi, cari semănă discordie între proprietari și chiriași. Noi însă ne-am atârnat să ne punem de acord ca chiriașii și am pretins numai lucrări legale, iar guvernul vrea acum să ne dubleze impozitul pe case; aceasta e o politică catastrofală, persecutând tocmai categoria de oameni, cari reprezintă elementul de ordine în stat. Protestăm energic, în contra rechizițiilor și cerem reglementarea chestiunii chiriilor în mod rațional și drept.

D-l Emil Lahovary roagă pe d-l Copony să continue să prezideze congresul și spune în rezumat următoarele: gândul nostru zboară la regele Ferdinand, pentru care să îndreptăm răgăcirea la cer spre însănătoșirea Lui. Demagogia stăpânește pretutindeni; s'au făcut legi excepționale, pe care demagogii vor să le perpetueze. În alte țări s'au organizat rezistențe. La Paris congresul internațional a intrunit 20 de națiuni, sub președinția lui Millerand. La Barcelona, alt congres la Graz alți, cari toate au cerut libertatea dreptului de proprietate urbană.

La Graz s'a stabilit, că chiria de acolo face a 28.000 parte din chiria dinainte de război. Din programul ligii chiriilor se poate vedea anarhia la care se ținte. Aceasta e curată boșevizare. Trebuie să se ridice sechestrul pus pe averea proprietarilor de case. Cum de nu s'a găsit în 10 ani locuințe pentru funcționari. I-am propus d-lui Brătianu să facă dreptate; să se clădească cazărni etc. Dânsul mi'a răspuns, că n'avem bani. În cazul acesta să ne facem toți funcționari, atunci vom avea și noi locuințe așezând gratuite. Soluția: producție și economie. Jura vigilentibus prosunt. Numai cei cari nu dorm, capătă drepturi.

D-l căpitan Gostescu salută deasemenea reprezentanții autorităților și al presei, căreia îi aduce elogiul, salutându pe d-l preș. Copony și pe ceilalți membri ai sindicatului Brașov, precum și pe d-l Emil Lahovary, Nicolau-Ceal, Costică Dobrescu, președ. uniunii comercianților etc.

D-l Nicolau-Ceal, constructor de mori, din București, piederă în cuvinte calde pentru cauza proprietarilor urbani și spune că strigătul: dă-mi mie casa mea, trebuie să fie auzit. D sa rostește un scurt discurs și în limba maghiară, cerând tuturor să luptăm pentru drepturile noastre.

D-l Costică Dobrescu spune în esență: noi nu facem decât politică de economie națională. Ne trebuie libertate, pe care am cucerit-o cu multe jefte din partea noastră, a proprietarilor urbani din toate timpurile. Pe când alimentele s'au scumpit enorm, cu mil la sută, numai produsele casei s'a mărit abia de 4 ori. Pedeapsa aceasta nu o merităm și nu o mai putem suporta. Dreptatea nu este a celor mulți, ci a celor cari o au! Cunoșcând străinătatea aceste legi ale noastre, lea ne refuză capitalul. Nu vrem privilegiul, dar nici nedreptate.

D-l dr. Bartha, avocat din Cluj, salută pe congresiști în numele sindicatului Cluj, evidențiază importanța sindicatelor; fără rezidă în organizație, grație a acestor lupte s'au scos de sub expropriere terenurile neconstruite, de case; ori s'au suspendat în Cluj și rechizițiile. Cere ca în conducerea orașelor majoritatea să fie proprietari urbani; cere eliberarea caselor de sub regimul excepțional al chiriilor.

D-l A. Vlaicu arată, modul de aplicare în Ardeal a legii chiriilor și spune că rechizițiile și abuzurile se justifică cu romanizarea. O! aceasta numai romanizare nu este!

D-l căp. Gostescu citește textul telegramelor trimise: Regatul, generalului Averescu, ministrului Goga și Bucsur, ministrului Cudaibu și Lepădat.

Da încheiere d-l dr. Stamm citește moțiunea, cuprinzând doleanțele proprietarilor urbani, care e primită cu unanimitate. O vom publica în anul viitor.

Congresul s'a terminat aproape de ora 1, când o parte din congresiști și reprezentanții al presei au luat o masă comună, unde s'au mai ținut o sumedenie de toast, petrecându se într-o atmosferă veselă până la ora 3^{1/2}, când congresiștii rămași la masă au pornit la o plimbare înspre turcul alb și negru, oaspeții fiind petrecuți până la hotelul „Coroana“.

Instalarea protoereului tractului Sf. Gheorghe, parintele proto-pop Aurel Nistor, care va avea io: Duminecă la Sf. Gheorghe, va da priiei unei mari manifestațiuni culturale naționale a României din Jud. Treiscaune. Ar fi de dorit, ca la această serbare națională, dat fiind trecutul noului protopop, să la parte și un număr cât mai mare de intelectuali din Brașov. În anul viitor vom publica programul serbării. Cei cari doresc să participe și la banchetul de Duminecă, să se anunțe până în 26 l.c. d-lui subprefect din Sf. Gheorghe.

VARIA

Legiferarea căsătoriei și familiei în Rusia

Una din cele mai interesante chestiuni a sesiunii comitetului executiv central sovietic o formează după atenția ce i se acordă legea căsătoriilor și vieții familiare. Este bine în memoria zgomotului ce a produs această chestiune în întreaga populație și presă din Rusia. Acest proiect de lege a fost saos din ordinea de zi a sesiunii trecute, deoarece el trebuia să fie adus în discuție la întrunirile diferitelor sindicate. După ce legea a fost timp îndelungat deșchisă ea a suferit diferite schimbări, fiind din nou prelucrată și în prezent a fost adusă spre aprobare înaintea comitetului executiv central.

Cari sunt înțeleșterile fundamentale ale legislației sovietice în privința căsătoriilor.

Înregistrarea căsătoriilor se introduce în scopul apărării drepturilor personale și de proprietate ale soților și copiilor. Căsătoria va fi înregistrată în secțiunile corespunzătoare ale primăriilor și această înregistrare va fi o dovadă încontestabilă a încheierii căsătoriei.

Personele căsătorite de fapt și cari doresc mai târziu să-și aranjeze în mod legal înregistrarea au dreptul de a și înscrile data de când coexistența împreună și a-și legaliza astfel treburile căsătoriei lor. Etatea pentru încheierea căsătoriilor este stabilită după vechiul cod rusesc și anume pentru fete vârsta de 16 ani, iar pentru bărbați 18 ani. Căsătoria nu se va putea deși contracta înaintea împlinirii acestei vârste. Înoul proiect de lege n'a mai fost prevăzut articolul din prima redacție după care secțiunea de înregistrare a avut dreptul să facă excepții în anumite cazuri, admitând o etate inferioară.

Sistemul de înregistrare rămâne la fel cu cel din proiectul

anterior, dar deosebirea în drepturile și datorile soților apare după cum urmează:

Averea care a aparținut soților înainte de căsătorie va fi împărțită între soți în caz de divorț în părți egale, iar averea care e sporită în timpul căsătoriei va fi împărțită în urma hotărârii tribunalului.

Recunoscând necesitatea apărării drepturilor asupra proprietății ale persoanelor ce coexistențe, fără a fi căsătorii legitime, noul proiect prevede că această apărare poate fi admisă când ambele persoane se recunosc de soți și când legăturile familiare dintre ele sunt stabilite de judecată. Pentru a se vedea că persoanele au coexistența în comun, tribunalul ia în considerare următoarele: Starea raporturilor, averea realizată în comun, martori, sărșori, creșterea în comun a copiilor, etc. Noul proiect prevede dreptul la alimente soțului devenit neapt la muncă, pe timp de un an. În valoarea ajutorului ce se poate acorda în acest caz este stabilită de judecată și nu poate întrece suma prevăzută în asigurările sociale. Codul cuprinde și un articol care stabilește, că copil, al căror părinte sunt căsătorit, nefiind la stare să-și înțelește, au dreptul, de a fi înțeleștiți de frații și surorile lor cari dispun de mijloace.

Starea sănătății Mitropolitului Blajului. Ultim în „Unirea“: Ultima săptămână a adus o îmbunătățire atât de însemnată în starea l. Preasfințit Sale pâr. mitropolit Vasile, încât se dă ca sigur, că în cursul săptămânii viitoare va putea părăsi clinica din Cluj, pentru a se reîntoarce la reședință. Dece Dumnezeu să-l putem avea cât mai curând din nou în mijlocul nostru.

La fondul „Victoria Oniția n. Braniceo“ al Meset Studenților „Vergii Onițu“, a mai contribuit d-na văd. Maria Cernea suma de lei 200 ca cunună eternă pe momântul neuitatei Victoria Onițu.

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI“

Muzica și compozitorii români ai Transilvaniei.

Conferința d-lui Tiberiu Brediceanu, președintele secțiunii artistice a „Astrei“ ardeleni — ținută la 14 Noembrie în Chișineu

(Urmare)

Dela anii 1880 încoace prelucrarea și utilizarea de melodii populare în compoziții devine din ce în ce mai deasă și mai sistematică. Nu pot trece însă la descrierea activității principalelor reprezentanți transilvăneni ai direcției naționale în muzică, fără a face întâi un mic istoric al societăților corale, cari au contribuit în măsură oșă de mare la deșteptarea simțului muzical al românilor din această parte a țării, și a căreia în cea mai strânsă legătură cu munca și dezvoltarea artistică a compozitorilor noștri.

Muzica corală s'a cultivat în noi forțe de timpuriu. Primul cor datează — după dovezile pe cari le avem¹⁾ — dela anul 1840: este corul dela biserica gr. ort. rom. din Lugoj. Din acest cor s'a înfăptuit mai târziu renumita „Reuniune de cântări“ a lugojenilor, care există și azi. — A doua mai veche societate corală este „Corul vocii bisericesc al plugarilor din Chizătău“ înființat la 1857. Din

istoricul acestui cor evrednic de amintit jubileul de 25 de ani de existență pe care l'a serbat la 1882. La această ocazie s'a aranjat pentru prima oară o emulare între 11 coruri românești sășșii din Banat, leșind învingător corul plugarilor din Costeșul mare. — După pilda acestor coruri, cât și după modelul reuniunilor de cântări germane din Banat și Ardeal, rând pe rând s'au înființat altele și altele societăți corale pe întreg cuprinsul Transilvaniei, la orașe și sate, numărul lor întrecând în un timp cifra de 200. Societățile mai mari și bine organizate, cari au dat strălucite rezultate în cursul vremurilor, sunt — pe lângă cîtele coruri — „Reuniunea rom. de gimnastică și cântări“ din Brașov, întemeiată la 1874 și „Reuniunea rom. de muzică“ din Sibiu, înființată la 1878.

Privind repertoriul acestor coruri, până la anii 1880, constatăm, că a fost sărac în compoziții originale românești. În general: cât privește muzica de lume, s'au studiat și s'au executat aproape exclusiv piese ușoare, moi cte scoruri germane sau italiene cu texte traduse pe românește. Ucele societăți corale

au cultivat câte odată și genul muzical de teatru, înghetând operele de Offenbach, Jnan, Lecoq ș. a. Iar muzica corală bisericască a fost numai strălucită: sârbească sau grecească, cu textele, de asemenea, traduse. Mult s'a cântat în bisericile noastre liturghia vinerii lui Rindhartinger, compusă pe melodii de strană grecești.

Acesta a fost starea muzicii românești la începutul an. 1880.

Atunci apar pe orizontul culturii și artistic al neamului nostru trei lucrări al muzicii: ardelenii Gheorghe Dima, Iacob Mureșianu și bănețeanul Nicolae Popovici. Toți trei înzestrați dela natură cu frumoase talente și terminând studiul serios la conservatorul de muzică din Lipsca, într-o linie și viguroș, în arenele artei, desfășurând atât pe tărâmul compoziției, cât și al propagării muzicii bune, o activitate prin care și-au înscris nume nepieritoare în istoria culturală a neamului.

George Dima²⁾ este cel mai în vârstă dintre ei, dar tot odată și cel mai pregătit și după care au rămas mai pozitive urme de o muncă sistematică și temeinică. În unele din lucrările sale, mai ales cele scrise în limba germană, se resimte influența școlii germane. Dar se emancipează din ce în ce de această înrăurire, devenind reprezentant de rangul întâi pe terenul armonizării melodiilor populare și a utilizării lor în lucrări mai mari. Adusem ca exemplu aci cântecul popular „Mugur, mu-

gurel“ prelucrat de dânsul pentru voce și piano și splendidă sa „Hără“ pentru cor mixt și orchestră, eu textul de V. Alexandri, care se poate vocoti unică în felul ei în literatura muzicală română. Lucrările sale — publicate toate, afară de cele compuse în anul din urmă — se pot împărți în două principale grăuri: în compoziții de muzică lăunescă și în compoziții bisericăști. Cate de lume sunt lucrări de trei feluri: cântec pentru voce și piano, coruri și capela și piese pentru soli, cor și orchestră. Între acestea din urmă se numără — pe lângă „Hără“ amintită — și alte două lucrări de factură superioară: „Salvum fac regem“, op închinat M. S. Regelui Carol I al României și balada „Ștefan cel Mare“ cu textul de Bolinteanu.

G. Dima și-a desfășurat activitatea sa muzicală în Sibiu și în Brașov. Sub dânsul, ca diriginte, au ajuns la apogeu reuniunile de muzică din aceste două orașe, pe cari le-a condus din triumf în triumf nu rareori și peste hotarele vechi ale Ardealului. Era un admirator și devotat cultivator al muzicii clasice, străduindu-se mereu să înțelește și pe coriștii săși și auditoriul în tainele acestei muzici. De aceea în programele concertelor sale punctul culminant era totdeauna un oratoriu sau alt op de înalt gen muzical. A lăsat în două rânduri și opere: „O noapte în Grenada“ de Kreutzer și „Cavaleria rustică“ de Mascagni. Rămâne activ ca compozitor și ca dirigent de cor până la

adânci bătrânețe. În timpul războiului, deștinut din motive politice, compune și în temnișă; ba organizează acolo chiar și un cor, din cei ce împărțeau aceeași soartă cu dânsul, și cântă cu acest cor una din liturghile sale la slujba care s'a celebrat în capela temnișei din Cluj în ziua de Crăciun a anului 1917.

În România înfăptuită cine altă ar fi putut fi mai indicat ca director al primului Conservator de muzică și artiș dramatică în Transilvania, de cât G. Dima. Cu un devotament sacru, care a fost caracteristic vechii saie de câte ori lua angajament pentru ducerea la îndeplinire a unui lucru nou, se dedică organizării și dezvoltării acestui nou așezământ de artă, de care — văzându-l ajuns deja la înflorire, îl desăpărăște moartea la 4 Iunie 1925.

Iacob Mureșianu¹⁾ este contemporan al lui Gh. Dima. Mai puțin savant, dar foarte avântat în stil și concepție își închină toată viața culturii muzicii naționale. Din compozițiile sale de multe feluri reiese clar tendința spre întemeierea unei muzici românești culte superioare. Pianist excelent, compune o mulțime de fantezii, caricli și alte bucați pentru piano — amintim aci minunatele piese de concert „Cimpoiul“ și „Olteanca“, — toate cu motive românești, pe cari le publică în fața sa muzicală „Muza română“. Este unica foste muzi-

¹⁾ Coriolan Brediceanu, date și reminiscențe pentru istoria „Reuniunii rom. de cântări și muzică din Lugoj“ 1900.

²⁾ născ. la 10 Octombrie 1847.

¹⁾ Născ. la 29 Iunie 1857. Decedat la 25 Maiu 1917.

Sportive.

Infrângerea zdrobitoare

a Olybrei (Olimpia și Brașovia combinate) de către Colțea.

Colțea-Olybra 6:0 (0:0).

După multe tergiversări, în fine la 21 Noembrie s'au întâlnit în cadrul unui match amical Colțea cu cel mai bun din Olybria și Brașovia.

Am mai scris că societățile sportive din Brașov, afară de C. F. R. acum câțiva timp au decelat, că nu vor juca match de campionat cu Colțea, fiind că acesta are echipe compuse în cea mai mare parte din militari.

Cluburile din Brașov nu s'au mulțumit numai cu atât și au dus o campanie nemiloasă contra Colței, înrând a o disordina. La toate acestea Colțea a răspuns cu rezultate răsunătoare obținute, bătănd în Valea Jiului pe campiona acestei regiuni Camp și Minerul, iar la Cluj pe cele mai tari 2 echipe: Universitatea și Hagișor, încoronându-și seria de succese cu victoria de Dumăniș.

Arbitrul Sabo l se prezintă următoarele formații, Colțea: Kls, Zarkoși, Sabo, Hrehusa, Adamovici, Vizvari, Hecht, Töök, Auer, Csany și Berta; Olybra: Gusbeth, From, Kravatzky, Berchety, Tot, Tritsch Oshy, Hanis Geller, Keller, Hontigberger și Erdö

Olybra începe, Colțea interseptiv și se instalează pe câmpul de adversari. Urmează atacul succesive din ambele părți, vedem când o lovitură prinsă de portarul Kls ca peșta câteva momente o altă lovitură să fie prinsă de portarul Gusbeth. În minutul 12 lovitură formidabilă a lui Auer lovește în om ea apoi ieșirea lui Geller

să periclitizeze serios poarta Colței. Jocul este de o factură superioară și Olybra își depune toate eforturile pentru a ține pleci deselor și periculoaselor atacuri ale Colței. Astfel reușește să mențină situația fără rezultat în repriza I-a. Înă în repriza a 2 a se schimbă situația, Colțistii își depun maximum de capacitate pentru a zmulge victoria, și atacurile lor verifiginoase și forței lor de a străpunge apărarea adversă nu numai Olybra, ci și cele mai tari echipe din țară nu iar fi putut rezista. Lina de înaintași a Colței a arătat un joc atât de frumos, combinat și pesuri atât de precise și trageri la poartă atât de puternice, încât până eri în Brașov asemenea joc frumos nu am mai văzut.

În minutul 49 din centrarea lui Hecht, Csany marchează cu eșul, ca peste 10 minute Hacht să transforme un 11 m. În minutul 62 o lovitură formidabilă, de rară frumusețe, a lui Auer trasă dela 25 m. își găsește loc în colțul drept sus al porții lui Gusbeth. Peste un minut o lovitură a lui Töök lovește bura. Urmează reacțiunea enemică a combinatei.

Apărarea Colței greșește ua 11 m., care tras de Geller lovește bara, ca apoi mingea să ajungă la Hrehusa, care o pasează lui Auer; acesta fiind marcat de 2 adversari trimete mingea lui Csany creindu-i situație periculoasă din care se naște goalul a 4 lei. Dintr-o combinație admirabilă a liniei de atac a Colței Auer eșuje în fața porții, însă goalul sigur este parat de bară. În minutul 80 din combinația Töök, Berta, Auer și Csany, u timul marchează fru-

mos. Apărarea combinatei este eu totul surclasată și câteva schimbări de locuri nu schimbă nici desum fizionomia jocului. În minutul 88 Csany lansat de Auer perforază împărașul pentru a 6 a oară poarta Olybrei. Arbitru Sabo foarte bine și corect.

Din echipa învingătoare au fost toți la înălțime, în special Hreus, Auer, Hacht și Csany. De la înviași sau remarcat Geller, care este un jucător de clasă, Gusbeth, care a apărut tot ce s'a putut, Hanisch care este un excelent extrem dreapta prin demerjurile sale foarte rapide, și Toth până când nu e oboșit.

M. I. S.

Mica publicitate

LIBRĂRIA

"CULTURA ROMANEASCA" STR. PRINCIPELE CAROL 7., BRAȘOV.

Complet asortată, oferă mărfuri de papetărie, de cea mai bună calitate și tot felul de cărți didactice și literare, din cele mai repute, cu prețurile cele mai convenabile.

724 20-50 Administrația.

TAILLOR

CONCURENȚA

efectuează hainele cele mai moderne pentru bărbați și copii. Specialist în haine de piele pentru bărbați și dame. Târgul Boilor No. 4. 902 4-17

Arbitrarie cele mai cu se pot căpăta camere bune și întreținere excelentă. Brașov, Strada Mihail Weiss No. 15, colț cu Strada Brutarilor. 909 4-10

In Pensionul-Rákossy se pot căpăta camere bune și întreținere excelentă. Brașov, Strada Mihail Weiss No. 15, colț cu Strada Brutarilor. 909 4-10

Anunț de licitare Direcțiunea băilor din Vâlcele (Előpatek) închiriază prin licitație publică, care va avea loc în biroul propriu următoarele: La 5 Decembrie 1926 ora 9 a. m. baia caldă și stabilimentul de apă minerală. La 5 Decembrie ora 10 a. m. restaurantul și caf neaua. La 5 Decembrie ora 11 a. m. localul de cofetărie. La 5 Decembrie ora 2 d. a. lacul pentru luntre, terenul de tenis, fotbal și de gimnastică. Înainte de începerea licitației publice se primesc și oferte închise. Se pot examina înainte condițiile de licitare la direcțiunea băilor. Vâlcele—Előpatek, 17 Noembrie 1926. 928 2-2 Direcțiunea Băilor.

Doamnelor!

A sosit un mare asortiment de modele de pălării.

Pălării de catifea dela lei 380 Pălării de fetru . . . lei 350 Pălări de piele . . . lei 400 Fasonare de pălării de catifea și fetru lei 150.

Se eșecută în 24 ore. E în interesul fiecărei d-ne și d-soare să viziteze bogatul nostru depozit.

K. Szabó Rozsika

Brașov, Str. Porții 40. — Telef. 598. 913 4-0

Teatre și concerte la Brașov

TEATRUL NAȚIONAL (APOLLO)

26-27 Noemvrie:

CIGALIA școala Demondenelor Și Agenția de Căsătorii

CONVOCARE

Societatea de ajutorare a conducătorilor de automobile din Brașov va ținea adunarea Generală pentru constituire, în ziua de 27 Nov. 1926 ora 8 seara în sala restaurantului "Gambrius" Str. Lungă No. 12, la care se invită a lua parte toți a matorii.

Comitetul pregătitor. 932 1-2

La No. 2690/926

Publicațiune

La oficiul silvic al Municipiului Brașov sunt vacante mai multe posturi de pădurari.

Se cere absolvirea unei școli de brigadirii silvici, sau calificatia provăzută în codul silvic. Reflectanții se vor adresa cu cereri timbrate și anexând documentele până la 20 Decemvrie 1926 oficiului silvic orașenesc Brașov, unde se dau și lamuriri mai detaliate.

Brașov, la 21 Noemvrie 1926. Oficiul silvic orașenesc. 924 1-1

Dr. Ioan Lemeny, unicul traducător și interpret autorizat pentru limbile română, germană și maghiară, având dreptul să facă și legalizări de traducert. taxele fiind mai mici ca ale notarilor publici, și a mutat biroul în Strada Porții No. 44, în cancelaria dlui adv. Dr. Wittig. 6-0

MAGAZIN DE POSTAV ȘI ȘTOFE DE LÂNĂ

G.H. SOCI

Strada Porții No. 27 BRAȘOV, Strada Porții No. 27

Cu onoare îmi permit a aduce la cunoștința onoratului Public că am făcut încă la timp cumpărăturile în streină tate dela fabricile cele mai cunoscute. Pentru sezonul de toamnă și iarnă, sosesc zilnic noutăți din cele mai ștate de costume, pardisii paltoane și uniforme pentru studenți pe cari le pot vinde publicului cumpărător prin exploatarea bună a conjuncturei de valută cu adevărate prețuri ieftine. Vizitați magazinul meu fără obligație de cumpărare, ca să Vă puteți convinge personal de calitatea bună și prețurile extraordinar de ieftine a mărfurilor mele.

Cu deosebită stimă: G.H. SOCI 933 1-3

Deschidere de prăvălie

Zilele acestea se deschide CENTRAL M. József, magazin pentru cioraperie, tricotage și mărunțișuri BRAȘOV, STRADA PORȚII 31.

sală pe care am avut-o în Transilvania. Cu ce graută și neajunsuri a fost scoasă la diferite rânduri — începând dela 1888 și până la 1907 — își poate da seama numai cine știe ce înseamnă să auziți o asemenea publicație, fără nici un alt ajutor decât contribuția pușilor abonași. În "Muza română" își publică I. Mureșianu — pe lângă compozițiile pentru piano solo — și o parte din corurile sale bisericesti de lume și din cântecete sale pentru voce și piano. Cele mai mari și mai valorose opere ale sale însă: baladele pentru soli, cor și orchestră, șapte la număr, au suat tipărite. Din acestea "Mănăstirea Argeșului" s'a executat mai de multe ori și în capitala de azi a țării noastre, pe când celelalte balade, cu deosebire "Brumărelul" și "Erculean", fac parte din repertoriul obișnuit al Reuniunilor de muzică din Ardeal și Banat. Ar fi timpul suprem să se întreprindă o acțiune pentru publicare acestor frumoase și importante lucrări din punct de vedere al evoluției muzicii culte românești.

I. Mureșianu avea o fire emoționant de altruistă și generoasă. Cu și oricare om superior, își dă de ori și ce invitaie sau teamă de concurență, avea darul de a desluși în mediul celor ce-l însoțeau un deosebit talent pentru muzica și frumusețea ei. În Blaj, pe timpul când trăia el, tot ai doilea

Mănăstirea Argeșului, Brumărelul, Năluca, Constantin Brâncoveanu, Erculean, Muerușca din Brașau și Fioarea țagului.

student știa să cânte la un instrument muzical și nu e numai o simplă întâmplare, că aproape toți compozitorii din generația care-l urmează, au fost elevi de-ai săi. Implinind o prea frumoasă misiune la locul unde a fost pus, toluși, din punct de vedere al personalității sale artistice, e plăcut că nu a avut un câmp de muncă mai larg. Măgul Blaj nu l-a putut oferi mediului și atmosfera artistică potrivită talentului și pregătirii sale. Cu toate acestea el rămâne până la sfârșitul vieții: Idealist și plin de speranțe frumoase pentru viitorul neamului său, — nădejdi pe car, durere, nu mai eșjunge să le vadă împlinite. Moare cu un eu înainte de a se înfăptui România Mare. — Sfârșitul în a-rul viitor. —

CINEMA APOLLO

23-24 Noemvrie

Romanul unei nopți misterioase

Film romantic în 7 acte. În rolul principal: Douglas Mac Lean Afară de aceasta 2 acte comedie.

25-26-27 Noemvrie

GENIUL RAULUI

Senzațional film cu: Alphonz Friland, Aud Egd, Egede Nissen Vin cele mai mari filme ale sezonului

Fata pădurarului

și Faust

